

[Udenrigsministeren.]

tilstand, der til eksempel i Europa havde ført til på den ene side en samlet og stærk militærmagt og på den anden side en svag, splittet og magtesløs verden. Der vil altid eksistere en fristelse for den stærkeste til at misbruge sin magt, men når denne mulighed ikke længere er tilstede, vil der også for den stærke være en opfordring til tilfreds med sin styrke at være rede til at søge forståelse og samarbejde med andre.

Men opmærksomheden må ikke alene være rettet imod at øge forsvarets muligheder. Viljen må også sættes ind for på ethvert tidspunkt at udnytte den eventuelle mulighed for allerede nu at nå til en forståelse, en afklaring, en fjernelse af modsætningerne, en ophævelse af mistilliden. Den bedste vej hertil er at komme på talefod med hinanden, og derfor er det rigtigt, at tanken om en konference imellem de fire stormagter til løsning af de store problemer påny er blevet rejst. De forhandlinger til forberedelse af en sådan udenrigsministerkonference, som for tiden foregår i Paris, er et resultat af denne tankegang. Men forhandlingernes forløb har samtidig været et klart vidnesbyrd om, hvor vanskeligt man endnu har ved at råbe hinanden op, og hvor små udsigterne er. Både fra vestmagternes og fra Sovjetunionens side er der gjort indrømmelser, som har ført til enighed mellem parterne om nogle af de foreliggende spørgsmål. Men på afgørende punkter hersker der endnu så store meningsforskelle, at det er umuligt på indeværende tidspunkt at udtale sig med sikkerhed om chancerne for, at der vil komme en udenrigsministerkonference i stand. Det er endnu for tidligt at opgive håbet om et positivt resultat af de drøftelser om en dagsorden, som snart har fundet sted i tre måneder, men man spørger uvilkårligt sig selv: Når det er så vanskeligt at opstille en dagsorden, hvilke muligheder foreligger der så for, at en sådan udenrigsministerkonference, hvis den virkelig bliver ført ud i livet, vil kunne nå frem til det ønskede mål: en afspænding af situationen i Europa og i verden? Men det er bedre, at der forhandles og stræbes efter forståelse, end at opgive troen på, at en sådan er mulig.

Danmark har naturligvis ikke store muligheder for at øve indflydelse på stormagternes forhandlinger herom, men jeg har haft lejlighed til at give udtryk for vort ønske og håb om, at de måtte føre til et positivt resultat, i en udtalelse overfor pressen i anledning af en henvendelse, den polske regering i februar i år rettede til Tysklands nabo-

lande, deriblandt Danmark, da forhandlingerne stod foran deres begyndelse. Jeg udtalte ved denne lejlighed, at vi i Danmark er fuldt opmærksomme på de mange problemer, der står i forbindelse med den overgangstilstand, i hvilken Tyskland befinder sig, og at vi ligesom den polske regering anså de spørgsmål, det var tanken at drøfte på udenrigsministerkonferencen, for at være af så stor betydning, at vi meget måtte ønske, at der måtte kunne findes et fælles grundlag, såfremt de fornødne betingelser var tilstede, for derigennem at bane vejen for en afspænding af situationen i Europa.

Det er de konkrete spørgsmål, der for tiden dominerer det udenrigspolitiske billede. Men der findes et generelt træk, som efter min mening har en afgørende indflydelse på forholdene landene imellem. Der kan nævnes mange og forskelligartede faktorer som årsagen til spændingen mellem øst og vest såvel af psykologisk, økonomisk som af ideologisk karakter. Men på en eller anden måde, forekommer det mig, har alle disse faktorer en forbindelse med spørgsmålet om de lukkede grænser. De grænser, jeg tænker på, er ikke blot de synlige, geografiske grænser, men det jerntæppe af mistænksomhed og mistillid, som usynligt, men dog reelt deler verden, og som ved at spærre for forståelsen spærre for freden. En nedbrydelse af disse grænser, som hindrer indbyrdes forståelse og åbenhed indenfor de enkelte lande og landene imellem, således som det er fremhævet af professor Niels Bohr i dennes åbne brev til De Forenede Nationer, er en faktor af fundamental betydning for en fredelig udvikling i verden. Den offentlige verdensopinion kan ikke fungere på rette måde, når befolkningerne ikke har nogen mulighed for at danne sig et sandfærdigt billede af forholdene i omverdenen, og denne bliver afskåret fra at vide, hvad der foregår indenfor de lukkede områder. Når enkelte lande unddrager deres befolkning mulighed for selvstændigt at tage stilling til problemerne ved at begrænse de oplysninger, på basis af hvilke de må danne deres opfattelse, kan de foreliggende meningsforskelligheder i virkeligheden ikke drøftes og diskuteres på tilfredsstillende måde. De internationale forhandlinger får derved ikke den baggrund, der er nødvendig, hvis de skal føre til en konstruktiv løsning af problemerne. Landene kommer til at leve i gensidig frygt for hinanden og gensidig mistillid, med en deraf følgende stadig spænding.

Det er naturligvis lettere at udkaste tan-